

13. Eftersom det inte brådskar med att anta förordningen, som måste vara i kraft när de första anslutningarna sker, erbjuder sig Regionkommittén att i samarbete med EU:s alla regionala och lokala myndigheter och deras officiella statistikbyråer, Europaparlamentet, de nationella statistikkon-

toren och kommissionens avdelningar undersöka hur den nuvarande NUTS-nomenklaturen kan klara de utmaningar och krav som uppstår i samband med EU:s institutionella reformer och den förnyade gemensamma politiken efter 2006.

Bryssel den 15 november 2001.

Regionkommitténs

ordförande

Jos CHABERT

Yttrande från Regionkommittén om "Årsredovisning för Sammanhållningsfonden 1999"

(2002/C 107/18)

BAKGRUND

Kommissionens dokument "Årsredovisning för Sammanhållningsfonden 1999" (KOM(2000) 822 slutlig – C5-0109/2001).

Rådets förordning nr 1164/1994/EEG av den 16 maj 1994 om att inrätta en sammanhållningsfond.

Sjätte periodiska rapporten om den sociala och ekonomiska situationen i Europeiska unionens regioner (SEK(1999) 66 slutlig).

Den regionala utvecklingsplanering i europeiskt perspektiv (ESDP) som antogs av det informella rådsmötet i Potsdam den 10–11 maj 1999.

Andra rapporten om ekonomisk och social sammanhållning (KOM(2001) 24 slutlig).

Kommissionens beslut av den 11 januari 2001 att i enlighet med artikel 265 första stycket i EG-fördraget rådfråga Regionkommittén i detta ärende.

Beslutet av Regionkommitténs ordförande av den 6 mars 2001 att ge utskott 1 (regionalpolitik, strukturfonder, ekonomisk och social sammanhållning, samarbete över nations- och regiongränser) i uppdrag att utarbeta detta yttrande.

Det utkast till yttrande (CdR 183/2001 rév. 2) som antogs enhälligt av utskott 1 den 4 oktober 2001 (föredragande: Declan Bree, ledamot av Sligo County Council och Border Regional Authority, IRL–PSE).

I enlighet med artikel 2 i EG-fördraget utgör ekonomisk och social sammanhållning ett av Europeiska unionens (EU) främsta mål.

I enlighet med artikel 158 i EG-fördraget skall EU stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen, minska skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer samt främja utvecklingen i de minst gynnade regionerna.

För att på ett effektivt sätt kunna nå detta mål har en sammanhållningsfond inrättats i enlighet med artikel 130 d i Maastrichtfördraget (nuvarande artikel 161).

Efter att ha föregåtts av ett tillfälligt finansiellt sammanhållningsinstrument inrättades denna fond formellt genom rådets förordning 1164/1994/EEG.

Det huvudsakliga syftet med denna fond är att hjälpa länder med en BNP per capita som understiger 90 % av EU-genomsnittet att genom finansiellt stöd för att utveckla infrastrukturen på miljö- och transportområdet möta de utmaningar som den ekonomiska och monetära unionen ställer dem inför.

Deltagande i programmen för ekonomisk och tillväxtmässig stabilitet utgör ett villkor för att vara berättigad till stöd ur Sammanhållningsfonden.

I artikel 154.2 i EG-fördragets avdelning om transeuropeiska nät föreskrivs att särskild hänsyn skall tas till behovet av att förbinda randområden med gemenskapens centrala områden.

De miljöprojekt som får stöd ur Sammanhållningsfonden skall ha som syfte att underlätta för de fyra sammanhållningsländerna att uppfylla kraven för de fastställda EU-miljömålen.

De resultat som uppnåtts tack vare Sammanhållningsfonden visar att denna fond utgör ett effektivt instrument för ökad sammanhållning.

1999 lade kommissionen fram förslag till ändringar i två viktiga miljödirektiv som påverkar projekt som stöds via Sammanhållningsfonden (direktivet om miljökonsekvensbedömningar och habitatdirektivet).

1999 utgjorde slutåret för Sammanhållningsfondens programperiod 1993–1999.

Kommissionens årsrapport omfattar Sammanhållningsfondens verksamhet under 1999 i enlighet med 1994 års förordning samt en övergripande utvärdering av den totala program-perioden.

I slutet av 1999 hade kommissionen fördelat samtliga finansiella medel ur Sammanhållningsfonden för 1999, och 91,6 % av betalningsbemyndigandena hade verkställts under 1999.

Europeiska rådet i Berlin 1999 beslutade att de aktuella sammanhållningsländerna skall fortsätta att vara berättigade till stöd ur Sammanhållningsfonden även efter år 2000, men att stödberättigandet skall ses över år 2003.

EU har inrättat ett strukturpolitiskt föranslutningsinstrument (ISPA) för att underlätta för kandidatländerna att uppfylla EU:s transportinfrastruktur- och miljökrav.

Sammanhållningsländerna och kommissionen har enats om strategidokument med de viktigaste projekten som skall finansieras under innevarande programperiod (dvs. 2000–2006).

Med beaktande av ovanstående antog Regionkommittén följande yttrande enhälligt vid sin 41:a plenarsession den 14–15 november 2001 (sammanträdet den 15 november).

Regionkommitténs kommentarer och rekommendationer beträffande årsredovisningen för Sammanhållningsfonden 1999

1. Sammanhållningsfonden 1999

1.1. Regionkommittén ger kommissionen en eloge för arbetet med 1999 års rapport och ser rapporten som ett mycket viktigt instrument för att utvärdera resultatet av Sammanhållningsfonden och EU:s och medlemsstaternas sammanhållningspolitik. Kommittén uttrycker sin tillfredsställelse över den detaljerade redogörelsen för de centrala utvecklings-

linjerna under år 1999 i de fyra sammanhållningsländerna Spanien, Portugal, Grekland och Irland.

1.2. Kommittén vill även ge kommissionen en eloge för den framgångsrika kontrollen av hur sammanhållningsfonden fungerat i de fyra sammanhållningsländerna under 1999. Sammanhållningsfonden har helt klart blivit en framgång och har varit till nytta både för berörda länder och för EU i stort, även om mycket ännu återstår att göra, såväl före som efter utvidgningen, för att förbättra infrastrukturen på transport- och miljöområdet och för att uppnå en verklig konvergens mellan medlemsstaterna och samtliga regioner inom EU.

1.3. Kommittén kan konstatera att den strategi som tillämpats under tidigare år inte genomgått några större förändringar för år 1999, och att tonvikten i stor utsträckning legat på att slutföra olika projekt, snarare än att inleda nya, att särskilda insatser gjorts under 1999 för att säkerställa överensstämmelse med målen för den totala perioden 1993–1999 och i synnerhet för att uppnå en jämn balans mellan transport- och infrastrukturprojekt och fördelning av budgetmedel till sammanhållningsländerna i enlighet med de målintervall som anges i bilaga I i 1994 års förordning om fondens inrättande.

2. Förvaltning, övervakning och utvärdering av Sammanhållningsfonden

2.1. Kommittén noterar att det bristfälliga utnyttjandet av anslag som fanns tillgängliga under 1999 enligt kommissionen beror på att ett stort antal ansökningar inkom sent under år 1999 till kommissionen och på den tunga arbetsbördan inom kommissionens handläggningsenheter i slutet av 1999. Kommittén anmodar kommissionen att i framtida årsrapporter presentera mer detaljerad information om sådana åtaganden som inte verkställts samt att uppmana medlemsstaterna att se till att projektansökningar lämnas in i tid. Kommittén vill betona att de enheter inom kommissionen som ansvarar för Sammanhållningsfonden måste få tillräckliga resurser om målen för fonden skall kunna uppnås.

2.2. Regionkommittén ser med tillfredsställelse på att kommissionens enhet för bedrägeribekämpning (UCLAF) inte fått in några rapporter om bedrägeri i de fyra sammanhållningsländerna under 1999 och vill återigen understryka vikten av skärpt kontroll på såväl medlemsstats- som EU-nivå för att bekämpa bedrägerier.

2.3. Kommittén ser positivt på att inga fall av "dubbelfinansiering" via Sammanhållningsfonden och andra EU-fonder upptäckts under 1999 och betonar vikten av att additionalitetsprincipen respekteras fullt ut.

2.4. Vad gäller övervakning, kontroll och oegentligheter kan kommittén konstatera att kommissionen i sin rapport hänvisar till de särskilda kommittéer som är verksamma i en medlemsstat (Grekland) och till övervakningskommitténs sju specialkommittéer i en annan medlemsstat (Spanien). Kommittén betonar vikten av en övergripande samstämmighet mellan de olika övervakningskommittéerna för att en korrekt förvaltning, övervakning och utvärdering av Sammanhållningsfonden skall kunna säkerställas.

2.5. Med tanke på att ett deltagande i programmen för ekonomisk stabilitet och konvergens är ett villkor för att få tillgång till Sammanhållningsfonden vill kommittén uppmana kommissionen att presentera en mer ingående analys av utvecklingen beträffande de offentliga finanserna i sammanhållningsländerna.

2.6. Kommittén ställer sig tveksam till kommissionens konstaterande att några av de 18 miljöprojekt som utvärderats under 1999 "indirekt lett till en höjning av markvärdena i

området och satt fart på den ekonomiska utvecklingen med ny verksamhet och ökad sysselsättning som följd". Kommittén anser att kommissionen bör vara försiktig med uttalanden om att höjda markvärden alltid skulle ge positiva konsekvenser för perifera regioner.

3. Projekt som stöds genom Sammanhållningsfonden

3.1. Kommittén noterar med tillfredsställelse att många av de detaljerade kommentarer och rekommendationer som kommittén presenterat i samband med tidigare årsrapporter för Sammanhållningsfonden har anammats av kommissionen, men vill återigen framhålla hur viktigt man anser det vara att naturvård och förbättrad stadsmiljö ges högre prioritet inom Sammanhållningsfonden.

3.2. Kommittén noterar att kommissionen "hela tiden insisterat" på att medlemsstaterna skall lämna in stödansökningar för andra typer av projekt än vägprojekt, välkomnar de ökade investeringarna i järnvägsprojekt i Spanien, Portugal och Grekland under 1999 och uppmanar Irland till liknande ökning i sina järnvägstransportinvesteringar, speciellt i eftersatta områden.

3.3. Kommittén välkomnar ökningen i investeringar i hantering av fast avfall i Portugal och Grekland under 1999.

3.4. Med tanke på sjötransporternas betydelse i de fyra mottagarländerna uppmanar kommittén till ökade investeringar inom hamnsektorn.

3.5. Trots behovet av att finansiera storskaliga projekt och säkerställa ett strategiskt synsätt inom projektutvecklingen är kommittén övertygad om att det är lika viktigt att finansiera småskaliga mönsterprojekt, speciellt på områdena miljö- och naturvård.

3.6. Kommittén anmodar kommissionen att göra en fullständig analys av de miljömässiga konsekvenserna av projekt som finansieras via Sammanhållningsfonden, samt att detta görs i nära samråd med berörda orter.

4. Insyn och ansvar

4.1. Kommittén noterar att årsrapporten för 1999 publicerades först i januari 2001 och uppmanar kommissionen att öka ansträngningarna för att årsrapporterna skall kunna publiceras tidigare.

4.2. Kommittén noterar att det under 1999 hölls möten och seminarier mellan medlemsstaterna och kommissionen, men att det inte hölls något särskilt möte med arbetsmarknadens parter (även om dessa visserligen informerades om Sammanhållningsfonden i samband med ett möte om strukturfonderna). Kommittén anmodar därför kommissionen att se till att arbetsmarknadens parter fullt ut involveras i och informeras om Sammanhållningsfonden.

4.3. Kommittén anser att kommissionens pågående utvärdering av resultaten från det treåriga programmet för utvärdering i efterhand som lanserades 1998 och som pågått under hela 1999 bör offentliggöras. Resultaten från de ca 120 utvärderingar som utförts i samband med detta bör också göras tillgängliga.

4.4. Kommittén anser att de nu gällande strategidokument som sammanhållningsländerna och kommissionen kommit överens om skall offentliggöras.

4.5. Kommittén har redan uttryckt sin tillfredsställelse över resultaten från den studie om verksamheten inom Sammanhållningsfonden som utförts av London School of Economics, och anser att de reaktioner som kommit på denna studie bör offentliggöras.

4.6. Kommittén noterar att ca 0,05 % av anslagen från Sammanhållningsfonden under programperioden 1993–1999 gick till tekniskt stöd, samt att två betydande anbudsförfaranden offentliggjordes i juni 1999 och två konsultkonsortier valdes ut för att inleda arbetet i juni. Kommittén anser att ytterligare information om dessa åtgärder för tekniskt stöd och behörighetsvillkoren för de utsedda konsulterna bör offentliggöras.

5. EU-lagstiftningen

5.1. Kommittén uppmanar stödberättigade medlemsstater att fullt ut respektera de förbindelser man ingått i samband med natur- och miljöprogrammet Natura 2000.

5.2. Kommittén noterar kommissionens konstaterande att medlemsstaterna "samarbetar i en allt större omfattning och att de ger uttömmande svar på kommissionens frågor" vad

gäller iakttagande av EU-lagstiftningen om offentlig upphandling, och vill återigen framhålla hur viktigt det är att befintlig lagstiftning om offentlig upphandling respekteras.

6. Lokala och regionala myndigheters roll

6.1. Regionkommittén hänvisar till den uppförandekodex för genomförande av sammanhållningsåtgärder som kommissionen och Europaparlamentet enades om den 6 maj 1999 och framhåller att kommitténs roll i samband med Sammanhållningsfondens verksamhet måste stärkas.

6.2. Kommittén vill framhålla att ett antal projekt som fått finansiellt stöd ur Sammanhållningsfonden härrör från lokala och regionala myndigheter, och rekommenderar att kommissionen i högre grad beaktar synpunkter från lokal och regional förvaltningsnivå när stödberättigade projekt väljs ut.

6.3. Vad gäller övervakning, kontroll och oegentligheter noterar kommittén att kommissionen rapporterar att i en medlemsstat (Grekland) har företrädare för myndighetsorganisationer på lokal nivå deltagit i sammanträdena, medan i en annan (Irland) "företrädare för vissa lokala myndigheter som ansvarar för att utforma, genomföra och förvalta projekt som rör vägar, vattenrening och vattenförsörjning" har medverkat. Regionkommittén betonar att sådana sammanträden innebär ett konkret deltagande av demokratiskt valda företrädare.

6.4. Kommittén anser att beslut rörande ett projekts intäkts-genererande potential och lämplighet för involvering av privata sektorn bör fattas efter samråd med berörda lokala och regionala myndigheter.

Bryssel den 15 november 2001.

Regionkommitténs

ordförande

Jos CHABERT